Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 160. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го ЧЕРВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS. No. 160. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 21, 1952. VOL. LX

ПРЕЗИДЕНТ ТВЕРДИТЬ, ЩО ПОДАТКІВ НЕ МОЖНА ЗМЕНШИТИ

Вашингтон. — През. Труман заявив, що податки повинні бути збільшені і наступний президент не буде в спромозі зменшити їх на 15 відсотків, хіба, що він хоче привести країну до ще гіршої кризи ніж та, яку вона тепер переходить. Проголошуючи таку заяву у відповідь на запити кореспондентів на тижневій пресовій конференції, президент таким способом відповів безпосередньо на обіцянки сен. Роберта А. Тефта, а посередньо на твердження ген. Двайта Д. Айзенгавера — тобто обидвох провідних республіканських кандидатів на номінацію на кандидата на президента. У відповідь на інше питання Труман сказав, що він дальше вважає Айзенгавера за „гарного чолов'ягу" і що той дальше йому подобається, а теж признає, що генерал має право мати свої власні політичні погляди, бо це країна волі, одначе з усмішкою відмовився побажати сому щастя в політиці, тому, що генерал не належить до демократичного табору.

У своїй промові на Красвій Конференції Видавців Бизнесових Газет у Вашингтоні сен. Тефт сказав був попереднього дня, що коли б він був вибраний президентом, він знизив би податок на 15 відсотків. Ген. Айзенгавер критикував високі податки у своїй першій політичній промові в Абілін і від тоді він дальше твердить, що податки можна буде зредукувати впродовж кількох років. З Дітройту сповіщають, що сен. Естес Кіфовер, кандидат на Демократичну номінацію, поставився критично до тверджень Тефта і Айзенгавера за їх обіцянки зниження податків. Сенатор заявив, що Америка „не може снити серед білого дня про низькі податки".

На пресовій конференції президент вияснив ще іншу важливу справу, а саме, що Конгрес не може приневолити його вжити постанову закону Тефта-Гартлі про припинення страйку сталеварників, хоч він це має на увазі. Він вияснив, чому він не спішиться вжити цей закон, а саме, що він сумнівається, чи всі робітники послухають закону, якщо б прийшов наказ повернутися до роботи на 80 днів. Одначе президент признав, що робітники слухали закону у минулому і послухали б в майбутності, коли б президент захопив сталеварні. Труман думає, що постанови закону Тефта-Гартлі придатні в звичайні мирні часи, а не в часи необхідности.

День четвертого липня — днем молитви

Вашингтон. — Президент Труман видав проклямацію до населення, щоб День Незалежности Злучених Держав, 4 липня, святкувати як День Молитви у часі „національної кризи, саме тоді, коли ми змагаємо посилити підставу миру й забезпеки". Цю проклямацію проголосив Президент на підставі резолюції Конґресу, ухваленої ще в квітні, щоб настановити День Молитви. Труман каже, що він вважає за відповідне, щоб День Молитви припав у річницю проголошення Декларації Незалежности. Ця декларація сповіщала світові, що Америка „непохитно піддається під охорону Божого Провидіння", пригадує Труман.

Повітряні сили плянують прослідити літаючі тарелі

Ню Йорк. — Хоч „літаючі тарелі" можуть бути тільки оманою атмосферичних привидів, але команда повітряних сил не хоче легко погодитись з таким вияснениям. Команда взялася основно прослідити справу, призбиравши інформації з усіх можливих джерел про цю таємничу силу. Це виявив голова ген. штабу повітряних сил, генерал Гойт С. Ванденберґ, у статті, надрукованій в найновішому виданні журналу „Лук". Мають бути прослідженні всілякі таємні явища, включаючи й літаючі тарелі", пише генерал.

Поступова підвишка коштів утримання

Ню Йорк. — Урядові чинники нотують кошти утримання в країні й кожночасно мають найсвіжіші дані в цій ділянці. Висновки цих спостережень представляють картину постійного зростання коштів утримання мешканця ЗДА. Якщо порівняти з видатками кожного мешканця в роках 1935-1939, видатки в році 1952 зросли приблизно на 189 відсотків. Бюро Статистики Праці робить практичні висновки з змін, що заходять в коштах на їжу й мешкання та, відповідно чим змінам, регулює заробіткову платню робітників, як це застережене в їхніх контрактах, зокрема працівників залізниць, літунства, рафінерії нафти — яких кількість доходить до 1,250,000. Особливо зросли ціни на продукти, що в середньому підскочили від передвоєнного часу на понад 230 відсотків. Проте ціни на товщ, оливу, яйця й молочні продукти виказують помірковану підвишку, в порівнянні з іншими продуктами, ціни яких зростали у дуже швидкому темпі.

КОРПУС МОРСЬКОЇ ПІХОТИ СТАЄ ЧЕТВЕРТОЮ ДІЛЯНКОЮ ЗБРОЇ

Вашингтон. — Обидві конгресові палати поновно, з цим разом одноголосно, ухвалили узгіднений на конференції законопроєкт про збільшення корпусу морської піхоти („марінс") і передали його Білому Домові до підпису. Нема сумніву, що президент цей законопроєкт підпише, бо він відкликав свій закид проти усамостійнення корпусу два роки тому. Законопроєкт передбачує створення трьох дивізій цього корпусу, з найвищим загальним числом вояків на 400,000, а його командувачеви признає рівноправне місце в спільнім головнім штабі і право голосу в справах його корпусу. У сенаті були побоювання, що з признанням самостійности корпусові морської піхоти зросте сила президента, одначе комісія заспокоїла сенаторів запевненням, що нема причини цього боятися.

— Припадковим збігом обставин, саме в часі нарад над незалежністю корпусу, його команда проголосила перехід в стан спочинку генерал-майора Вільяма Дж. Воллеса, першого літуна морської піхоти, що успішно вилетів з корабля-літаконосця на сушу. Воллес брав участь в атаках проти ворога в Гвадалканал в другій світовій війні, а останніми часами перебував кілька місяців у шпиталі. Він має 57 років життя.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВАЖЛИВІ ПОЛІТИЧНІ НАРАДИ В ЛОНДОНІ

Лондон. — В наступному тижні тут заповідаються важливі закордонно-політичні наради між державним секретарем Ачесоном та англійськими державними мужами. Ачесон приїде до Лондону, щоб прийняти почесний диплом, признаний йому Оксфордським університетом. При цій нагоді він відбуде наради з британським секретарем закордонних справ Іденом та іншими членами уряду, переглянуть знову теперішнє міжнародне положення та закордонну політику обох країн в поодиноких справах. За той час вернеться з Кореї міністер оборони Александер і теж відбуде наради з Ачесоном. — Іден і Ачесон, як сподіються в дипломатичних колах, розглянуть насамперед нові совєтські намагання вбити клин в англо-американську дружбу і співпрацю. На порядку нарад будуть теж проблеми західно-европейської оборони та зв'язана з ними справа Німеччини, як теж низка інших актуальних політичних справ, в яких заінтересовані обі країни.

Оборонні пляни західних Аліянтів

Вашингтон. — Після того, як в департаменті стейту вирішено, щоб Америка пішла з допомогою для Франції у її боротьбі проти комуністів в Індо-Китаї, виявились деякі подробиці з загальних плянів Західних країн у справі оборони проти Совєтів. У засаді іде про втримання миру. На другому місці кладеться оборона проти агресії, а в жодному випадку не складено плянів для офензиви. Ступеве чергування плянів, у які вміщено теж ужиток атомової зброї, виглядає так: 1. розгорнення повітряної сили; 2. створення видатних приземних сил; 3. підготова Індо-Китаю; 4. логістична підтримка; 5. участь Німеччини; 6. втримування здорової економіки. Голова ген. штабу об'єднаної европейської армії ген. Алфред М. Грунтер, представляє сили Совєтської Росії в таких цифрах: 175 дивізій військ різних родів; 25,000 літаків; 300 підводних суден. Західні країни не можуть надіятися на розгорнення своїх сил на підставі рахунку літак за літака або вояк за вояка. Зате, як звідомив ген. Грунтер, команда західних сил представляє стосунково невеликий щит діючої сили, підтримуваний дуже діяльною оживлюючою резервою. Така резерва мусить бути готова до боротьби проти першоклясного готового противника в кількох перших днях евентуальної війни. Саме тому західні резерви мусять посвячувати багато часу на вправи кожного року.

Балтійці обвинувачують Совєтів в поневолюванні народів

Об'єднані Нації, Н. Й. — Вже третій день зізнають представники балтійських народів перед трьохчленним Комітетом ОН про те, як Совєти під час окупації балтійських країн в 1940-1941 роках поневолювали їхні народи, та висилали на примусові праці в глибині СССР. Іменем лотишів говорив д-р Віліс Масенс, який предложив Комітетові список 37,500 осіб, які Совєти за рік своєї окупації встигли були вивезти з Латвії. Списки зладжено після того, як Совєти залишили Лотву під час німецької офензиви на Схід 1941 року. Списки переводив лотишський Червоний Хрест. Від Естонії обвинувачував Совєтів Леонард Вагтер, який зізнав, що Совєти вивезли 67 тисяч осіб з Естонії до 1941 року. Він зізнав, що 1,615 осіб найдено в збірних могилах після втечі російських окупантів 1941 року. Він сам бачив змасакровані тіла 192 людей у в'язниці в Тарту зараз після втечі большевиків.

Формоза потребує допомінної оборони від Америки

Вашингтон. — Китайський націоналістичний гарнізон на острові Формоза не вистачальний для самооборони проти комуністичної атаки, а тим менше спроможний почати наступ на ворога — до такого висновку прийшов сен. Лестер К. Гунт, голова сенатської підкомісії збройної служби. Сенатор сказав кореспондентам, що він повнотою бере відповідальність за ці погляди і що інформації про це не походять від голови об'єднаних генеральних штабів, ген. Омара Н. Бредлі. Якщо б виконано напад на Формозу, говорив сенатор, тоді „ми (тобто ЗДА) мусіли б її боронити". У практиці це значило б, що Сьома Фльота ЗДА, яку президент Труман поставив коло Формози для зневтралізування цього острова під час Корейської війни, мусіла б узяти участь у боях. Одначе сенатор каже, що нема познак, наче б на такий напад заповідалося. За відомостями сенатора, кількість націоналістичного війська на Формозі виносить тільки 375,000 вояків, а не 600,000, як це дехто повторяє.

Американські сіоністи не мішаються до політики в Ізраїлі

Тель Авів. — Американські сіоністи на останньому конгресі в Америці, остаточно вирішили справу про відносини до Ізраїля. Вони прийняли резолюцію про те, що „сіоністи в Америці не беруть активної участи в політичному житті в державі Ізраїля". Цією резолюцією вирішено довгий спір між американськими сіоністами та ізраїльським урядом, коли Бен-Гуріон часто ганив американських сіоністів за те, що вони хотіли б вирішувати політичні проблеми в Ізраїлі. Тепер прем'єр Бен-Гуріон хвалить сіоністів в Америці в зверненні до рабіна Ірвінґа Міллера, який був вибраний головою Сіоністичної Організації в ЗДА. Ізраїльський прем'єр заявляє, що жиди поза Ізраїлем можуть критикувати уряд Ізраїля, але не мають права активно вмішатися до політики Ізраїльської держави, за яку відповідають самі мешканці Ізраїля.

Англійські лорди в погоні за коронаційними строями

Лондон. — Ще цілий рік до коронації англійської королеви Єлисавети II., а вже англійські пери і лорди дбають про окремі коронаційні строї, які вони мусять одягати тільки при коронації. Всіх англійських перів є коло 1,200, але між ними є 200, які дістали титули після останньої коронації і тому вони не мають потрібних строїв. Між новою англійською аристократією є багато таких, що не мають можности справити собі потрібну коронаційну одежу, що дуже дорога. Та королева „наказує" всім лордам явитися на коронаційну церемонію, або належно виправдатися. Тому деякі лорди будуть голоситися хворими. Найщасливіші ті 25 перів, які вспіли замовити собі в випозичальні Мосс Брадерс коронаційні строї, бо ця фірма має тільки обмежене число коронаційних шат.

ЖЕРТВИ І СВІДКИ СОВЄТСЬКОГО ЗЛОЧИНУ НАД БАЛТИКОМ



Врятована припадковим німецьким кораблем залога збитого совєтськими літаками над Балтиком шведського ратункового літака, після щасливого повороту до Стокгольму оповідає про совєтський злочин та про свої пригоди

МОСКВА ВІДКИНУЛА ШВЕДСЬКИЙ ПРОТЕСТ В СПРАВІ ВИПАДКУ НАД БАЛТИКОМ

Москва — Совєтське міністерство закордонних справ передало вчора шведському амбасадорові свою відповідь на шведський протест проти відомого випадку над Балтиком, в якому два совєтські бойові літаки збили безборонний шведський рятунковий літак над міжнародними водами. — Кремль відкинув шведський протест, звалюючи всю вину про випадок на саму Швецію, подібно, як це вже зроблено в попередній совєтській ноті, якій обвинувачується, що це власне шведський літак перший відкрив вогонь на совєтські літаки, що він був над совєтськими територіяльними водами та не послухав совєтських сигналів, щоб зробити висадку. В шведській пресі виявляється тимчасом дальші інформації вже не тільки про совєтські стріли в безборонний шведський літак, але й про низку інших подібних випадків та суцільну совєтську підготовку агресії на Скандинавію. Між іншим, шведська преса повідомляє, що низку островів на Балтику Совєти перемінили в сильні бази керованих із землі ракет для обстрілу Скандинавії.

Французький комуніст ганить свою партію за невдачі

Париж. — Член Центрального Ком. Французької Комуністичної партії Етієн Фажон на сторінках партійного органу „Ль'Юманіте" ганив свою партію за останні невдачі під час протиамериканських демонстрацій в зв'язку з приїздом ген. Метью Ріджвея до Парижа. Проголошений комуністами генеральний страйк як протест проти арештування ген. секретаря партії Дюкло зовсім не вдався. Фажон критикує тактику Комуністичної партії та твердить, що вона мусить „боротися за мир" в такий спосіб, щоб не надто довіряти своїм партійним бойовикам, тільки втягнути до цієї акції „всіх французів без огляду на їхню партійну приналежність, релігію та соціальне становище". Він накликує партійців до „революційного самокритицизму", який повинен усіх членів усвідомити про те, що партія: 1. стратила число голосів під час виборів в юніях і в політичних виборах, 2. стратила багато партійних членів, 3. та що зменшилося число читачів комуністичної преси. Це все сталося, на думку комуністичного „боса", який недавно дістав інструкції від Моріса Тореза з Москви, тому, що „партія замало активна, опортуністична, і сектярська, коли треба співпрацювати з народними масами". Гадають, що Фажон невдоволений збройним виступом своєї партії під час заворушень 28 травня, які відстрашили селян і робітників від підтримки комуністів „в боротьбі за мир". Фажон згинив також політичного редактора „Л'Юманіте" П'єра Куртада за його редакційну статтю про становище в справі миру провідного часопису „Ле Монд".

Шуман пропонує нову самоуправу Тунісові

Париж. — Міністер Шуман предложив новий плян самоуправи для Тунісу, в якому то протекторат вже кілька місяців панує велике політичне напруження. В багатьох пунктах цей новий Шуманів плян нагадує попередній плян з квітня, який не вдоволив був ані туніських націоналістів, ні французів, що живуть у Тунісі. Перші вважали його за незадовільний, а другі нарікали, що здійснення нового пляну знищить французькі впливи в Тунісі. Новий Шуманів плян признає більшу владу туніському кабінетові міністрів, признає двопалатний парлямент, як дорадче тіло, та допускає більшість туніських урядовців у державній службі. Досі в туніському кабінеті міністрів були сім французів і сім арабів, згідно з новим пляном більшість в кабінеті мали б араби, а також араби були б заступниками міністрів у тих міністерських теках, де міністрами були б французи. Законодавство було б далі в руках Сіді Мохаммеда Ел Амін Паші, туніського бея. Бей мав би при собі нижчу парляментарну палату, що складалася б з самих арабів, яка була б йому дорадчим органом в законодавстві. Друга парляментарна палата складася б по рівному числі арабів і французів, та рішила б про господарські і професійні справи.

Хлопці захопили... літак

Ебінгтон, Ілл. — Два метки юнаки продістались на місцеве літовище, вивели з ангару приватний невеликий літак, та почали в ньому господарити. Хоч вони не мали поняття про керування літаком, проте їм вдалося пустити мотор в рух. Літак розігнався й підіймився в повітря, що налякало його відважних пасажирів. Лет продовжувався недовго, бо, пролетівши низенько понад кількома дільницями міста, літак зачепився за вершок дерева й впав на землю цілком розбившись. Хлопці вискочили з-під залишків літака та почали втікати. Проте їх зловили й поліція заопікувалася небуденними пасажирами, дивуючись, як вони уціліли під час не зовсім звичайного приземлення.

СОВЄТИ НАЗИВАЮТЬ БЕРЛІН „РОЗПЛІДНИКОМ" ЗАХІДНИХ ШПИГУНІВ

Берлін. — Совєтський Союз виступив з формальним обвинуваченням, що Злучені Держави, Британія і Франція перемінили західні сектори Берліна в „розплідник" своїх шпигунів. Подібні обвинувачення видвигала совєтська пропаганда вже нераз, але тепер його вперше повторено у формальному дипломатичному документі. Тому теж в західних колах вважають, що це може означати нову совєтську акцію для захоплення цілого Берліна. Це обвинувачення видвигнув совєтський комендант в Берліні, ген. Василь Чуйков, в своєму листі до трьох західних високих комісарів в Бонн, відповідаючи на їхній протест з 30-го травня проти низки совєтських обмежень в Берліні після підписання мирового контракту між аліянтами і західно-німецькою республікою. Ген. Чуйков твердить, що всі ті обмеження, включно із створенням широкої на три милі „заборонної зони" здовж кордону із Західною Німеччиною були „накинені" Совєтам з вини західних аліянтів. Ген. Чуйков в дальшому твердить, що західні аліянти роблять „все можливе" для підривання східно-німецького режиму та покликувався на „зізнання" обвинувачених і свідків в неокреслених ближче судових процесах в Східній Німеччині, в яких вони твердили, що „в Західній Німеччині створено широку сітку злочинних організацій, завданням яких є виконувати терор, диверсію, саботаж та іншу злочинну активність" в Східній Німеччині. Ген. Чуйков запевняє, що в тій акції „окрему ролю" признано Берлінові, перетворивши його в „розплідник" для американських, британських і французьких шпигунів. Тимчасом, комуністичний східно-німецький парлямент вирішив вчора перервати свою працю на два літні місяці, не виносячи ще жодного рішення в справі створення східно-німецької армії, хоча пропаґандивна підготова до цього велася від довшого часу.

Аденауер заповідає можливість дальшої проволоки в ратифікації договору

Бонн, Німеччина. — Пресова служба західно-німецького канцлера д-ра Конрада Аденауера заповіла вчора можливість, що західно-німецький парлямент не зможе ратифікувати підписаного недавно мирового контракту між Західною Німеччиною та аліянтами і договору в справі европейської оборонної спільноти раніше, як восени ц. р., з уваги на опозицію в цій справі між самими представниками коаліційних урядових партій. Раніше канцлер Аденауер висловлював надію, що договір можна буде ратифікувати ще перед 20-им червня, коли то наради парляменту будуть відрочені на вакаційний час. Проволока в ратифікації договору вияснюється тим, що поодинокі члени парляменту вимагають більш дбайливого розгляду його постанов. Не зважаючи на можливість цієї проволоки в ратифікації, в аліянтських і в самих німецьких колах висловлюється багато оптимізму щодо самої ратифікації та здійснення постанов договору, без уваги на те, коли це станеться.

Німці докоряють французам в справі пляну Шумана

Бонн, Німеччина. — Німецькі представники та німецька преса висловлюють нові критичні завваги на тему поведінки Франції, тим разом в справі Пляну Шумана, що передбачує злиття европейської сталевої і вугільної індустрії. В понеділок цей Плян ратифікувала Італія, як остання з 6 договірних країн, і він міг би вже увійти в силу. Але з французького боку видвигається ще низку технічних застережень, як наприклад оспорюється проблему, де повинен бути осідок верховної адміністрації того Пляну. Німці вважають, що французи, хоча це власне від них вийшла ініціятива такого пляну, тепер намагаються відволікти його здійснення, побоюючись, що він може знову збільшити німецькі господарські впливи в Европі.

Ген. Ріджвей високо оцінює італійські війська

Париж.— Ген. Метью Ріджвей, головний командант аліянтських збройних сил в Европі, заявив вчора, що італійські вояки належать до „найкращих з багатьох добрих вояків" країн Атлантійського Пакту, з якими він досі зустрічався. Ген. Ріджвей сказав свою заяву після повороту з відвідин в Італії і інспекції італійських військових частин. З цієї нагоди в місті Удіно відбулася військова парада, в якій взяло участь коло 10,000 італійських вояків. Після відвідин в Італії, ген. Ріджвей плянує дальші відвідини в інших країнах, війська яких підпорядковані його головному командуванню. Черговї його відвідини будуть в Західній Німеччині наступного тижня.

ІТАЛІЯ ПУБЛІКУЄ ДОКУМЕНТИ СВОЄЇ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

Рим. — Під наглядом італійського уряду тут опубліковано таємні документи італійського міністерства закордонних справ за час від 23-го травня до 11-го серпня 1939 року, отже безпосередньо перед вибухом другої світової війни. Книжка опублікована в рямках монументального твору „Італійська Закордонна Політика", що охоплюватиме дипломатичні документи з тої ділянки від 1861-го року аж до капітуляції Італії в другій світовій війні у вересні 1943 р. Опублікований том документів кидає інтересне світло на італійську політику в тих критичних часах та на становище її тодішнього фашистського диктатора Муссоліні. З документів виходить, що Муссоліні з одного боку хотів „блеститі" перед Гітлером, а з другого боку не виявляв більшого бажання вмішуватися у воєнну авантюру. Тоді власне була гостра справа німецьких домагань до Данціґу. Тоді, коли Гітлер всіми силами пер до війни, Муссоліні пропонував міжнародну конференцію, сподіючись, що амбіції диктаторів можна буде заспокоїти мирним шляхом. З документів теж виходить, — що вибух другої світової війни перерішила Москва своїм договором з Гітлером, який був би не почав війни, якщо б йому при допомозі Сталіна не було пощастило цілком ізолювати Польщу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on May 29, 1952 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На пів року	$ 6.50	Three months	$ 3.50
На три місяці	$ 3.50	One year	$12.00
На рік	$12.00	Six months	$ 6.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕМАЄ МІСЦЯ ДЛЯ НЕВТРАЛЬНИХ

Не зважаючи на велику прихильність Америки до Швеції, невтральне становище останньої з обидвох світових війнах було тут критиковане, нераз навіть дуже гостро. Осуди, останніми роками, були викликані ще й тим, що Швеція навіть і тепер не хоче зв'язувати себе з обороною Заходу на випадок нової совєтської аґресії. Мова про її приступлення до Північного Атлантійського Пакту.

Мотиви цього поступування Швеції відомі. Її невтральність була подиктована головно страхом перед своїм сусідом-велитнем. Тому вся її закордонна політика була спрямована до цього, щоб ніяк не настроїти ворожо проти себе Росії. Політика невтральности виявилась успішною в обидвох останніх світових війнах та принесла Швеції багато користей, головно матеріяльних. Ця невтральність Швеції стала добрим арґументом для комуністів різних країн, що намагалися недопустити до об'єднання демократичних країн для розбудови військової оборони Заходу. Вона знаходила особливо багато симпатиків у Франції та Англії й то не тільки серед комуністів. Через цю невтральність звужувало навіть конфлікт з червоним тоталітаризмом до конфлікту між Злученими Державами і ССР; ніби двома імперіялістами, що посягають по владу над цілим світом.

Одначе події на міжнародному полі почали розвиватись в такий спосіб, що всі країни та народи в світі вкінці зрозуміли, що це конфлікт між вільним світом і комуністичною аґресією та московським імперіялізмом. А далі, що в такому конфлікті нема і не може бути місця для невтральних. Добачує це й Швеція і тому саме збрӧться, як збрӧться західні країни, що входять в склад Північного Атлантійського Пакту. Це зброєння загострило шведсько-совєтські взаємини. Тим можна пояснити й інцидент з совєтським обстрілом шведського літака „Каталіни" над міжнародними водами Балтику.

„Повісити Сталіна!" і „Геть з Росією!" — лунало під час протисовєтської демонстрації перед совєтською амбасадою у Стокгольмі. Обурення шведського народу особливо піднялось ще тому, що Москва відкинула протест та ще закинула Швеції, що шведський літак стріляв перший, хоч „Каталіна" як рятунковий літак, був неозброєний. Секретар стейту, Дін Ачесон, назвав цей випадок „потрясаючим". Та це є на ділі тільки один з найменших совєтських міжнародних злочинів! Загальну увагу звернув він на себе тільки тому, бо не знати, що за ним криється. Чи не підготовка до нападу на Швецію?

Думаємо, що сама Швеція добре знає, що коли б настала нова війна в Европі, то з її вибухом прийшов би відразу також і кінець її невтральности. Вона мусіла б стати по боці Москви, або вести з нею війну. Іншими словами вона опинилась би в тому самому положенні, як усі інші демократичні країни поза совєтською сферою впливів. Збитий совєтськими боєвими літаками шведський рятунковий літак є доказом нової совєтської аґресії. Швеція повинна б зареаґувати на цей совєтський злочин ліквідацією невтральности і приступленням до спільного демократичного оборонного бльоку. Проте наразі на таке не заноситься. Як пише з Вашинґтону Лодвел Денні, в дипломатичних колах переконані, що Швеція надалі залишиться невтральною з огляду на свою приязнь з Фінляндією, яка була б зараз захоплена Росією, коли б Швеція перестала бути невтральною. Зміна могла б наступити тільки тоді, коли б змінився сентимент країни, яка є за невтральністю. Останнє совєтське варварство якраз помагає зміні цього сентименту.

Боротьба в республіканській партії

Рідко коли трапляється така партійна боротьба перед загальними краєвими виборами в Злучених Державах, яка ведеться тепер в Республіканській партії за найменування кандидата на президента на Краєвій Республіканській Конвенції, що почне радити вже 7 липня в Шікаґо. Хто слідкував за партійними правиборами, мав нагоду завважити популярність ген. Двайта Д. Айзенгавера при правиборах у стейті Ню Гемшир, які дали великий розголос цьому визначному військовикові. Його прихильники були певні, що його поява на виборчім терені, тобто в самих Злучених Державах, причиниться до великого його тріюмфу ще заки зійдеться конвенція. Та як Айзенгавер приїхав з Европи до своєї батьківщини, він застав тут інше партійне положення ніж передбачував. Повільно, без великого розголосу, здобував собі прихильність і голоси у правиборах інший кандидат на номінацію, а саме сенатор Роберт А. Тефт, один з провідників Республіканської партії в Конґресі. Він звісний як автор робітничого закону з іменем Акту Тефта-Гартлі.

Тефт набрав значення серед консервативної й до недавна схильної до ізоляції частини республіканців. Як зручний політик з'єднав для себе більшість членів Краєвого Республіканського Комітету, який вважає своїм обов'язком підготовити програму конвенції. Хто мав нагоду слідкувати за нарадами партійних краєвих конвенцій, той знає, який вплив має передвиборчий партійний апарат на здобування прихильности конвенційних делеґатів на найменування. Уже тепер Краєвий Республіканський Комітет понаставляв Тефтових кандидатів на ключеві становища при відкритті конвенції, а це дуже стурбувало прихильників Айзенгавера. Через те й прийшло до завзятої боротьби в лоні самої Республіканської партії, якої ніхто давніше не передбачував.

Проте безсторонні спостерігачі не віщують лиха з такого явища. Вони стверджують, що як Тефт, так і Айзенгавер, це сильні кандидати не тільки тим, що здобувають собі прихильників, але тим, що мають відвагу йти самостійно, навіть проти ради досвідчених партійців. Це вказує, що обидва кандидати не ляльки в руках однієї чи другої кліки, але люди, що вміють постояти за свої переконання. Це вже виявилося в промовах Айзенгавера, як і в потягненнях Тефта.

Саме таких незалежних кандидатів потребує тепер Америка в обидвох конкуренційних партіях.

Росіяни ще не опам'яталися

У нашій пресі ненадаремно звернено увагу на виступ польського знаного поета і публіциста Лободовського на тему польсько-українських відносин, з предложенням пляну, як ці відносини направити. Лободовський підкреслив взаємні історичні помилки обох сусідських народів й прийшов до висновку, що майбутнє мирне співжиття цих народів можливе лише тоді, якщо вони усвідомлять свої взаємні провини й зрозуміють, що необхідні великі поступки задля кращого завтра. Не думаємо, щоб предложення Лободовського було скоро здійснене, хоч би тому, що проти нього виступлять у першу чергу його земляки. Проте цінне, що існує в польськім громадянстві ґурт осіб, який рятує сумління народу, що в своїй історії часто визначався захватницькими інстинктами, що діяли навіть в тридцятих роках 20 століття широко знаним руйнуванням церков, пацифікаціями тощо.

Російська інтеліґенція завжди підкреслювала свою поступовість. Як запевняють автори-росіяни, ця інтеліґенція не тільки переймала всі найновіші гуманні кличі з Заходу, але й чинно впроваджувала їх в життя.

Ми сумніваємося в цьому. Безперечно, серед багатьох мільйонів росіян, були одиниці, що боролись за справедливість, але ця їхня боротьба була дивна, — суто російська. Вона не була всеохоплювальна й звичайно, не переборювала російського шовінізму. Пригадаймо хоч би найбільшого російського поета Пушкіна й його освітлення справедливої боротьби Мазепи за волю, пригадаймо освітлювання найбільшими російськими поетами і письменниками боротьби волелюбного Кавказу за збереження своєї свободи, що її по-розбійницькому затопила в крові Москва, пригадаймо те неусвідомлене лицемір'я, з яким говорилось в Росії про вселюдські ідеали, а душилося ті ідеали внутрі власної країни, якщо вони суперечили імперіялістичному зростанню Росії. І пригадаймо, нарешті, найпоступовіших, здавалося б, серед росіян, бо найрізніших представників б. лівих партій, що опинились на еміґрації і репрезентують тут вільне російське сумління.

Еміґраційні „демократи" вже не можуть сказати, що вони не відповідальні за чини Сталіна чи царя, бо ж вони можуть противитись тим вчинкам, мавши найповнішу свободу чинити як і що тільки бажають. Вони тут мають дійсну свободу, насамперед свободу слова. Проте свободу цю використовують вони не на боротьбу за вселюдську справедливість, лише на затримання найбільшої в світі тиранії.

Смішно й соромно стає, читавши у пресі російських демократів найщирішу оборону насилля й терору, бо як інакше можна назвати пропаґанду за затримання при Росії земель, що їх Росія здобула, підкоривши народи, які ніяк не хотіли йти в російську неволю та боронили свої незалежности. Можна тільки уявити, як радіють кати в Кремлі, читаючи російську еміґрантську пресу в Америці, яка боронить і пропаґує саме те, чим живе і чим поширює свою владу центр світового комунізму, — себто завойовування і затримування при Росії слабих вільних народів.

Нехотячи пригадується вислів російського таки письменника, Достоєвського: „Чомусь усі ці беззастережені соціялісти й комуністи у той же час такі неймовірні скупарі, здобичники, власники, й навіть так, що як він більший соціяліст, то й далі пішов, то й більший власник..." („Бєси")

Російська преса на еміґрації дає, майже щоденно, докази, що Достоєвський, великий „знавець російської душі" не помилився.

В одній статті („Тривожні симптоми") в поширеній російській газеті читаємо: „Збереження вікового співіснування народів Росії під спільною стріхою єдиної державности, є вимога не тільки одного російського народу. Інстинкт самозбереження і життьові інтереси інших народів говорять про це саме. Нині, як і в минулім, цементувальну ролю скріплення окраїн Росії з центром країни має насамперед геополітичний фактор". А далі: „Українці добре знають, які їх можуть чекати зовнішні прикрості при поспішному відпаді від Росії... Навряд чи здоровий розум дозволить і народам Кавказу стати на слизький шлях самостійництва". Або: „Ми вже не говоримо про нісенітність розмов щодо державної незалежности кавказьких горців. Перед чеченцями, інґушами, карачаєвцями, балкарцями, що їх депортували комуністичні народовбивці, є інші завдання щодо їхнього рятунку, ніж безґрунтовні мрії про створення мітичної північно-кавказької держави".

Далі автор, що має титул професора (А. Богданов), говорить про спільність економічних інтересів „народів Росії": „Український хліб, що кормить не лише російські міста, але й Середню Азію та Закавказзя, середньоазійська бавовна, що постачає тканини всьому населенню, урало-сибірські руди, що також забезпечують усе населення металевими виробами й закавказька нафта, що входить, за тими ж законами ланцюгового зв'язку, в загальний господарський колобіг, — є ті ланки, що доповнюють одна одну, ланки, що їх нерозривна єдність творить тепер, як ніколи перед тим, невідкличну умовину економіки й добробуту усієї країни". Свою оборону єдинонеділимства, автор кінчає ще раз відкликом до матеріяльних користей „окраїн": „в дійсності існує не однобічне поглинення окраїн центром, а господарський зв'язок між всіма районами країни, що розвинувся всебічно... Тяжко сказати, хто тепер більше зацікавлений в збереженні єдности: російські центри чи національні окраїни?"

Саме тому ми пропонуємо, у випадку сприятливих майбутніх подій, привернути свободу завойованим Росією народам. Народи ці, зацікавлені матеріяльними користями, про які переконує автор, радо проголосять якусь форму співжиття з Росією. Бо хто ж собі ворог і захоче позбавлятися економічних користей, що випливають з могутнього економічного об'єднання кількох самостійних народів? Але чи тільки для того, щоб нам чи кавказцям було економічно краще, ми чи кавказці маємо зрікатися своєї самостійности заздалегідь на користь росіян? Цієї потреби ми таки не розуміємо і сумніваємося, чи зможе про це переконати нас поважний автор статті.

Чи, може, автор схоче переконати творців Західньо-европейської спільноти, що, задля економічних користей, Франція повинна підлягати політично Німеччині, а не лише творити з нею міцний політично-економічний союз? І чому Кавказ, що має незчисленні економічні ресурси, має саме задля того підпорядкуватися Москві, а не Анкарі чи Мєнску, нам зовсім незрозуміло. І чому він має взагалі комусь підпорядковуватися, нам також незрозуміло.

Отож автори таких статтей, як згадана, цілковито підтверджують висновки однієї статті в розповсюдженім органі російських соціялістів, де стверджено, що „всі три державні твори, що постали на обширі Росії до цього часу, — допетровська Московсько-Азійська Русь, Петербурзька самодержавна Росія і Сталінське азійське Ханство, що зветься СССР, — є різновиди деспотії".

Такий же самий різновид, — четвертої в історії Росії, — деспотії плекають російські еміґраційні демократи в ЗДА. Найкраще свідчить про це нічим неоправдане домагання затримати при Росії підкорені деспотією народи.

Ці росіяни живуть у вільній країні, дихають вільним повітрям, їдять хліб вільної країни, а своїм поступованням ображають заповіти свободи, що для них працювали й за них змагалися великі творці вільної Америки.

Ми переконані, що таки наступить той довгожданий день, коли історичні вороги об'єднаються, домовляться, забудуть давну ворожнечу й взаємні кривди для того, щоб створити об'єднання вільних держав, в якому, спільними силами, вони будуть будувати кращий світ для майбутніх поколінь, які повинні жити краще і спокійніше, як жили їхні батьки. Лише росіяни можуть залишитися поза новим світом дійсної демократії, якщо вони й надалі будуть намагатись привернути середньовіччя, відбірати й далі волю від народів, що їх вони колись завоювали, та впиратись при нелюдській і нечесній вимозі залишити вирішення долі підбитих народів їхньому завойовникові.

Бо як інакше можна назвати смішне, чисто Сталінське домагання дати їм право рішати за інші народи? А до того вони прямують, коли домагаються залишити під їхньою владою завойовані народи, та залишити росіянам перевести плебісцит про долю „народів Росії". Волелюбні, Москвою поневолені народи хочуть жити в мирній, добровільній федерації народів всього світу, а народів Европи зокрема, в яку повинен увійти й російський народ, якщо його сліпі провідники впору прозріють.

Мирослав Прокоп

УКК і визвольна боротьба

I.

П'ятий Конґрес Американських Українців, що відбудеться в перших днях липня ц. р., проходитиме в особливих зовнішніх і внутрішніх умовах.

Передусім розгляд сучасної міжнародної обстановки мусить переконати кожного, що сучасний світ стоїть напередодні важливих політичних подій, і що зближається час, коли перед українським народом можуть відкритися нові перспективи здобути для себе повне державно-політичне визволення.

З другого боку ми є далекі свідки того, як з посиленим напором продовжується наступ російсько-большевицьких імперіялістів на український нарід, як безоглядно в останніх повоєнних роках винищується не тільки українську культуру, або провідні кадри нашого народу, але як безпощадно завдається удари самій біологічній субстанції української нації.

Водночас ми бачимо, як паралельно з большевицьким наступом і наче по одному пляну з ним ведеться підготовча акція російських еміґраційних імперіялістів для того, щоб за всяку ціну забезпечити російську тюрму народів від розвалу, як вже тепер готовляться нові кайдани для поневолених большевизмом народів і як зокрема на українському відтинку російські шовіністи роблять все, щоб перед світом заперечити право українського народу на власну державу. Для досягнення цієї негідної цілі, вони не гидують жадними засобами. Останньо, виразно на сталінський лад, вони взялись організувати платних квіслінґів і їх підсувати заходові як мнимих речників української справи.

При цьому, такі ворожі Україні акції російських імперіялістів всіх барв і їх опікунів в Америці є піддержувані такими ж імперіялістичними претенсіями інших шовіністів серед наших сусідів, що, забуваючи трагічні досвіди минулого, досі неспроможні визволитися від своїх хворобливих прагнень поневолювати інші народи.

В тій міжнародній обстановці і серед скріпленого ворожого наступу проходить безперервна визвольна боротьба українського народу. На українських землях вона виявляється в організованих підпільно-повстанських діях українського визвольного руху, зокрема УПА, та в постійному спротиві всіх верств українського народу. Як свідчать безсторонні чужинецькі обсерватори, большевикам досі не вдалося зламати ні спротиву українського підпілля, ні волі самого народу до незалежного життя. Тимнеменше, легкодушно було б закривати очі на всі ті небезпеки, на які наражений український нарід зарівно в сучасному положенні, як також в обличчі надходячих міжнародніх перемін. Зокрема можлива війна принесе Україні не тільки скріплений сталінський терор, але також загрозу аґресії нових російських імперіялістів.

Впарі з тим українська справа невизнана ще зовнішнім світом як незалежна проблема виключно українського народу, і надто ще часто керівні чинники Заходу, зокрема Америки, зв'язують її з чужими імперіялістичними інтересами. Надто ще велика темрява, а часто й пряма зла воля панує серед деяких американських чинників в питанні поневолених народів СССР, надто яскраво паношаться в різних американських „визвольних комітетах" реакційні російські імперіялістичні теорії, щоб поневолені народи СССР могли мати зайві ілюзії щодо можливих скорих перемін, дарма, що зростають в Америці також ті чинники, що таких змін щиро прагнуть.

Ось це є умови, серед яких відбуватиметься П'ятий Конґрес Американських Українців. Як для центральної установи, що зорганізована передусім з громадян Америки, умови ці створює крім того факт сучасного положення й ролі ЗДА. Країна ця є сьогодні одинокою політичною силою, що має реальні дані протиставитися російсько-большевицькій аґресії і у відповідний час не допустити до відродження російської імперії під іншою вивіскою, або принаймні не протиставитися поневоленим народам СССР, коли вони цю вікову тюрму народів будуть валити. Тому сучасна політика Америки, її зусилля в боротьбі проти наступу СССР, подібно, як сучасне положення української справи, творять тло, на якому будуть проходити наради П'ятого Конґресу і на якому також будуть визначувані завдання УКК.

Якщо йде про Америку, то річчю Конґресу буде заявити свою однодушну піддержку її зусиллям в боротьбі проти російського червоного і білого імперіялізму та закликати до допомоги поневоленим народам СССР. Натомість в питанні української визвольної справи, Конґрес стане зокрема перед чотирьома проблемами, що вимагатимуть його виразного становища.

Повна державна незалежність України — основна мета всіх синів українського народу

Від часу, коли 22 січня 1918 року український нарід висловив недвозначну волю вернутись на давній шлях державного існування, українська незалежна держава остається незмінною першою метою всіх прагнень нашого народу. Ідея державної незалежности України так глибоко увійшла в українські народні маси, що навіть большевики формально права на незалежність українському народові не відмовляють. При тому, їхній жахливий тридцятьп'ять річний терор не зумів здавити в нашому народі ідеї самостійности. Вона живе дальше в українського повстанця, що зброєю відповідає на московське панування в Україні, в українського письменника і поета, що всупереч офіційно наказуваній любови до Москви, насамперед каже любити Україну, вона врешті не вмерла серед широких народніх мас України, що щоденно дають незлічимі докази своєї боротьби проти московського імперіялізму.

Це тільки в запоморочених похміллям імперії російських еміґраційних імперіялістів можуть ще далі плекатися концепції нового поневолення України, Білорусі, Кавказу, чи Туркестану. Це тільки їм можуть снитися сни про відновлення того, що впродовж всієї історії стало символом найбільшої реакції, гнету і насильства над народами і людиною. Ніякою „Пенсилвенією" Україні, чи Грузії, Вірменії, чи Азербейджанові не бути ніколи, хоч би за тим заявилися сотки західних „знавців" СССР і десятки російських еміґраційних партій. Бо остаточно існують ще поневолені Москвою народи і вони у відповідний час рішатимуть про свою долю і напевно вони зроблять немалу несподіванку всім російським кандидатам на губернаторів в Києві чи Тифлісі.

Тому, голос, що пролунає на Конґресі Американських Українців в питанні незалежности України, мусить бути ясний і виразний, без будь-яких недомовлень. За повною державною незалежністю для українського народу американські українці стояли завжди, від перших днів українсько-

(Продовження на 3-ій ст.)

Йосип Сірий

ОКСАНКА

(Спогад з визвольних змагань України)

(9)

— Так є, пане сотнику!

Харченко підійшов до бабці. Вона сиділа на ліжку підперта подушками, по її блідому обличчі стікали сльози.

— Як почуваєтесь, бабцю?

— Трохи ліпше, але хотіла б бути забитою, ніж пережити Оксанку, і дивитись на це все.

— Божа вола. Щоб кілька хвилин раніше. Але так мало бути. Не маю щастя. Засніть, сон підкріпить вас, бабусю.

— Не можу.

— Ще сьогодні відбудеться похорон, бо вночі мусимо вирушати далі. Вас, бабусю, відправимо до Луцька, там маю добрих знайомих, які заопікуються вами.

— Ні. Я вже лишуся тут.

— Самі на хуторі? Небезпечно.

— Я вже нічого не боюсь.

— Правда. Але на разі вас треба відвезти до шпиталю, а тоді, як будете здорові, вернетесь на хутір.

— Добре. Я поїду до шпиталю. Оксанку треба поховати в лісі, на її поляні, біля ясеня. Її душа буде з того задоволена.

— Добре, бабцю, я цілком з тим погоджуюсь. Відпічніть, а я попрощаюсь з Оксанкою.

Він підійшов до Оксанки і став на коліна перед трупом. Довго вдивлявся в її бліде обличчя. З його очей вже не падали сльози. Губи, щось шепотіли. Поодинокі слова грізно виривались з уст і неслись десь далеко на зустріч ворогові.

— Так! Не подарую! О, ні! Тисячу раз помщусь за Оксанку, за сотки-тисячі сестер Оксанки, братів, батьків замордованих червоними катами. Боже, керуй мною!

Моє мале, хто міг подумати, що тебе так скоро не стане.

Він розіпнув сірий жупан і зняв з грудей мішочок з Оксанчиним віночком. Ти хотіла, щоб вернути тобі оцей віночок, коли зустрінемось. Зустрілися, вертаю, візьми його зі собою. А я візьму собі жмуток твого ясного волосся на вічний спомин про тебе, моє мале.

Він гаряче молився, схиливши голову на груди Оксанки. Стукнули двері. Хтось увійшов. Харченко встав. В дверях стояв старенький священик, а за ним хорунжий Пархоменко. Священик підійшов до Харченка і простягнув йому обидві руки.

— Воля Божа. Кріпіться! — і старий підійшов до Оксанки, щоб помолитись за її душу.

— Пане сотнику, все готове, прошу вийти і подивитись, — сказав хорунжий.

Вийшли. На дворі стояв віз, а на ньому була труна з нетесаних дощок, біля хати три стрільці майстрували щось коло хреста. Харченко підійшов і побачив, як один з них, старанно виводив фарбою букви в словах на хресті: „Тут спочиває Українка-Героїня Оксана Кобза". Внизу дата. Харченко чекав, аж закінчить стрілець напис, потім попросив пензля і фарбу і дописав: „Спи моє Мале, хай Тобі все сниться Вільна Україна. М. Х."

— Пане сотнику, — підійшов до Харченка хорунжий, — вибачте, але ми всі вас дуже шануємо, ми вже знаємо, як мужньо боронилась ваша наречена. Не піддалась живою. Душі вояків-сірожупанців сповнені до неї глибокою пошаною, а слава про її вчинок розійдеться з уст до уст по цілій Україні. Тому всі вояки звертаються до вас з проханням, щоб ви дозволили їм урядити скромні похорони дівчині-воякові.

Харченко обняв хорунжого і поцілував. Він не міг говорити, сльози душили його. Подав стрільцям руку і на знак згоди кивнув головою.

За якийсь час вояки занялись похороном. Завинули Оксанку в біле покривало і положили в домовину, вистелену пахучим сіном. Священик відправив коротке Богослуження і жалібний похід, на який прийшли кілька селян, рушив в бік поляни. Вже перед тим, два селяни були на поляні, щоб викопати гріб. Труну несли: Харченко, Пархоменко і ще два стрільці.

Перед труною йшов священик, а за ним несли два стрільці гарно вишиваний рушник, роботи Оксанки, на якому лежав пістоль, яким так довго боронилась Оксанка. Падав сніг і стелив білий килим на дорозі походу, дерева низько схилили свої віті перед маєстатом смерти лісової королеви. Поволі похід дійшов до поляни. Коли домовину спускали в яму, стрільці дали з крісів сальву. Харченко поклав на віко труни пістоль. Впали перші грудки землі. Яму засипали. Виросла в лісі одинока могилка. Бажання Оксанки залишитись назавжди в лісі — здійснилось. Почали розходитись. Харченко зістався, щоб, на самоті, попрощатись з дорогою могилкою.

Сніг падав, покриваючи ніжними, білими пушинками, свіжу могилу.

Кінець

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

До
Хвальної Редакції „Свободи"

Дякую за уміщення моєї новельки „Оксанка" і одночасно уважаю за стосовне повідомити, що новелька, ще не скореґована, була надіслана до редакції „ПРОМЕТЕЙ" 26 квітня б. р. але, не маючи від редакції жадної відповіді протягом цілого місяця, я рішив, що редакція новельки друкувати не буде і тому позволив собі надіслати „Оксанку" до редакції „Свободи". Коли ж довідався, що редакція „Свободи" мою новельку приймає, мав намір повідомити про це редакцію „Прометей", але тимчасом сталося так, що новелька друкується в обох часописах. Наколи б це могло справити для редакції неприємну несподіванку, то прошу ласкаво мене пробачити.

З правдивою пошаною
Йосип Сірий

Інж. Іван Гордіюк

Ще про можливості дістатися до федеральної служби

(1)

В попередній моїй статті „Як дістатися до державної служби" опублікованої в „Свободі" з дня 1 березня 1952 р., я подав реальні можливості, як дістатися до державної служби. На цю статтю я вже дістав 25 листів з просьбою допомогти дістати кращу працю, бо автори знаходяться зовсім без праці, або тяжко фізично працюють. А між ними є і наш старий інженер з Великої України, який за 40 літ своєї праці написав велику кількість наукових праць. Тепер цей науковець у своїх 64-ох роках мусить тяжко працювати в шкіряній фабриці в Шікаґо.

Я подав кожному поради та адреси різних аґенцій та поодиноких впливових людей та „форманів", що їх назбирав за 5½ літ мого перебування в Америці. Нажаль, до стейтової служби, вони не можуть дістатися, бо знаходяться в Америці щойно 1 - 3 років. Одначе ці розпучливі листи апелюють до наших поважних організацій та інституцій про конечність організувати по більших містах Америки та Канади наших бюр праці за зразком американських „Емплоймент Ейдженсіс".

Таксамо було б побажано, щоб і наші скитальці, які вже добре улаштувались на праці, подавали до „Свободи" та „Нового Світу" статті за відомі їм джерела праці.

Тепер хочу подати про можливості дістатися до федеральної — державної служби для людей, які вже мають або скоро матимуть т. зв. другі папери. В кожному з великих міст знаходяться т. зв. „Юнайтед Стейтс Сівіл Сервіс Комішен". В Ню Йорку ця комісія знаходиться в т. зв. „Федераль Бюльдінг" під числом 641 Вашінґтон Стр. Отже хто хотів би за рік або за два дістатися до федеральної служби, хай в будний день зайде в цей будинок до кімнати ч. 104 з написом „Інформейшен енд аплікейшенс". Тут на 3 стінах на великих чорних досках побачив ці великі написи: 1) Grafts and Trades, 2) Agricultural, 3) Engineering, 4) Medical, 5) Overseas positions і т. д., і т. д., а під нами сотні різних оголошень на федеральні посади та праці з зазначенням відповідної платні. Ці праці можна дістати, зложивши наперед позитивно на 75% приписані, відповідні письменні іспити. Кожне оголошення зазначене під відповідним черговим числом.

Виберіть собі одно чи більше оголошень, запишіть їх числа, підійдіть до інформатора і скажіть йому, ці числа і він вам видасть всі потрібні аплікації та інформації написані на відповідних малих брошурках. Відповідні аплікації виповніть і пішліть, а за пару тижнів дістанете повідомлення, коли і де зголоситись до іспиту. Звертаю вашу увагу, що на самі іспити не треба ще жодних „других паперів" і їх може робити кожний скиталець.

Самих іспитів не бійтеся. Певно цих іспитів не зложете відразу. Але будьте витревалі, у вільний час, після певних книжок, сумлінно дома підготовляйтеся і пробуйте ще раз і ще раз, а цілком певно іспит здасьте.

Я випадково заблукав до федерального будинку і побачив ці оголошення. Я знав тоді досить погано англійську мову, хоч тоді я вже був у Америці коло трьох літ. Зобачивши іспитовий конкурс на посади з мого фаху, а саме „Гайвей Інжінір" з платнею 5,600 дол. річно, мені аж у очах заблисло і потемніло. Заблисло, бачите, від 5,600 дол., але потемніло від згадки на іспит. Пішов я до інформатора, дістав і тут же виповнив і післав аплікацію про допущення до іспиту. І коли за пару тижнів я дістав „перміт фор еґзамінейшен", я пішов до іспиту цілком на сліпо. Я знав наперед, що я не зроблю і на 25%, але я хотів довідатись набудуче, як відбувається іспит та з чого він складається, я пішов... В день іспиту, як „хитрий русин", на всякий випадок, взяв я свою „біблію", це є великий англійсько-український словник Подвезька і пішов до федерального будинку. Ввійшовши до великої іспитової залі, я тут вже застав коло 150 людей — американських інженерів, що сиділи по одному за малими столиками і чекали зі своїми „сляйд ралс" на початок іспиту. Усіх півтори сотки людей мені нагнали досить страху, так, що завагався, подумавши: „Де тобі, нещасний старий „ґрінорe" — тоді я мав 49 літ — з ними конкурувати, без знання англійської мови і по 20-ти літах по скінченню такої політехніки в Брні". Але таки залишився в залі і сів за стіл. Підчас іспиту кожний кандидат сидить окремо, час тривання іспиту точно визначений, і між столами ввесь час ходять іспитові наглядачі точно слідкуючи, щоб ніхто не записав від розумнішого сусіда! Після інформацій предсідника комісії і виповненню потрібних анкет з зазначеним певним сталим реєстраційним числом та відібрання відтисків пальців — роздають по черзі властиві іспитові питання, до яких до сиґналу не вільно ще подивитися. Кожний іспит складається з двох, а часом трьох частин, це значить 3-4 години до обіду і тільки ще по обіді. Під час іспиту не вільно вийти навіть за потребою.

Я маю на увазі технічний іспит на „Ґайвей Інжінір", але меншбільш всі іспити побудовані таксамо. Вони дуже вигідні для всіх чужинців зі слабим знанням англ. мови, бо іспити лиш письменні, не устні й майже нічого не треба писати в англ. мові. Скажемо перша частина має 50 різних почислованих задач, з яких треба після власного вибору рішити 40. Зараз після кожного „квещен" є майже завжди „ансверс" зазначених буквами А, Б, Ц, Д. Е. Одна відповідь є правильна, решта фальшиві. Ви отже рішаєте задачу на окремому папері, і якщо ви задачу правильно рішили, то ви зразу побачите під якою буквою є правильне рішення і цю букву на окремому „асвер ліст" що дасться одночасно з іспитовими питаннями, зачеркнете м'яким олівцем. Олівці, чистий папір роздасться разом з питаннями. Вільно лише мати т. зв. „сляйд рал" -- це льоґаритмічна лінійка для математичного обчислювання. Ніяких книжок не вільно мати.

(Продовження буде).

П'ятий Конґрес Українців Америки

НОВІДОМЛЕННЯ ч. 10.

В СПРАВІ ВИСИЛАННЯ ПОВНОВЛАСТЕЙ ДЛЯ ДОДАТКОВО ВИБРАНИХ ДЕЛЕҐАТІВ

У відповідь на численні запити подаємо до загального відома наступне:

1.) Оголошені в пресі речинці, останнє дня 15 червня ц. р., для надсилання повновластей делеґатів на Конґрес, були встановлені задля належної підготовки і упорядкування повновластей та видрукування списку делеґатів і організацій, установ та товариств, які братимуть участь у П'ятому Конґресі. Це не означало, в ніякому разі, замкнення листи делеґатів.

2.) Зголошувати делеґатів і надсилати їх повновласті можна і надалі. Оскільки деякі організації, в силу місцевих обставин, не могли досі вибрати своїх делеґатів, а матимуть Збори аж при кінці червня ц. р., то вони можуть вислати повновласті ще в останній тиждень, або делеґати можуть їх пред'явити в Реєстраційному Бюрі Конґресу дня 3 або 4 липня ц. р.

3.) Делеґати, що принесуть повновласті із собою, мусять бути приготовані на деяку черґу і затримку при реєстрації та виготовлювані для них конґресових леґітимацій. Тому краще всього ще й в останній тиждень прислати повновласті летунською поштою, щоби Український Конґресовий Комітет отримав їх бодай 2. липня ц. р.

4.) Реєстраційне Бюро виготовляє офіційні виказки на ім'я делеґатів, що подані в повновласті. Кожну зміну в особі делеґата, якщо така має настати, треба завчасно зголосити і то **найкраще листом.** Тим заощадиться багато праці й клопоту.

5.) Знову пригадується, що реєстраційну оплату і членські вкладки найкраще **вислати вже тепер!**

То буде видатна поміч для утримання в порядку технічних справ.

Український Конґресовий Комітет Америки.

ПОШТА У.Н.СОЮЗУ

ВП. Секретарі Відділів У. Н. С. — Пригадуємо, що згідно з ухвалою річного засідання Головного Уряду 1951 року, Головна Канцелярія не висилає Союзових відзнак для членів Молодечого Департаменту. Не висилає теж відзнак для повнолітніх членів, які вибирають додаткові грамоти, ні коверт на грамоти.

А. Л., Филаделфія. — Ви прислали свої вкладки до головної канцелярії а головна канцелярія переслала Вашого чека до секретаря Вашого відділу. Статут приписує, що член має платити вкладки тільки на руки відділового секретаря і тому головна канцелярія не може приймати вкладок безпосередньо від членів.

Така процедура не є нічим надзвичайним, коли зважити, що відділ є адміністраційною одиницею в братській запомоговій системі, та що кожен член У. Н. Союзу мусить належати до одного з відділів. Відділовий секретар веде книговодство поодиноких членів у відділі і тільки він може знати, чи член вирівнав свої грошеві зобов'язання супроти відділу і У. Н. Союзу. Безпосердня посилка вкладок до головної канцелярії готова спричинити замішання в книговодстві відділового секретаря та викликати безпотрібні непорозуміння.

Пані А. Р., Ню Йорк. — Запитуєте, чому Вам не приходить „Свобода", хоч Ви вступили до У. Н. Союзу тому два місяці.

Чоловікам висилаємо „Свободу" автоматично по принятті їх до Союзу, а їхня передплата включена до членських вкладок. Але жінкам висилаємо „Свободу" тільки на їхнє домагання, бо всі жінки звільнені від обов'язкової оплати за газету..

Вашого листа приймаємо як замовлення і починаємо висилати Вам „Свободу". Одначе за передплату вишле Вам адміністр. „Свободи" рахунок, бо не можемо додати передплати до Ваших членських вкладок, як це робимо для чоловіків. Система книговодства в головній канцелярії не надається до цього, щоб дочисляти жінкам передплату до членських вкладок, і тому просимо вирівнювати передплату по одержанні рахунку.

А. П., Бруклин — Платите сім центів місячно більше ніж подано на першій стороні Вашої грамоти, бо маєте подвійне обезпечення в разі смерти від припадку. Окрема умова про подвійне забезпечення знаходиться на картці, що причіплена до третьої сторони грамоти, і на цій картці подані додаткові вкладки (сім центів) за подвійне забезпечення.

На першій стороні грамоти подана тільки статутово приписана вкладка, яка не включає подвійного забезпечення. Це значить, що член платить за подвійне забезпечення з власної волі і може колинебудь перестати платити. Треба тільки вийняти картку про подвійне забезпечення з грамоти і звернути до головної канцелярії, щоб це забезпечення анулювати.

ПОНИЖЕННЯ ЦІН НА КАРТОПЛЮ

Ню Йорк. — Тривала криза на картоплевому ринку, зв'язана з недостачею цього продукту й високими на нього цінами вже закінчилась. Населення не побажало переплачувати за картоплю, ціна якої дійшла до 12 центів за фунт. Продавці були змушені понизити ціну майже вдвічі, а в гуртовому продажу ціни впали більше як наполовину. За 100 фунтів картоплі з Каролайні ще минулого тижня платили 10 долярів, а тепер — лише 4.

УКК і ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА

(Продовження зі стор. 2.)

го поселення на цій землі, вони мали відвагу стояти за нею твердо й непохитно у дуже критичних днях минулої світової війни, вони за нею стоять сьогодні і стоятимуть завтра і завжди, при всіх можливих коньюнктурах чи деконьюнктурах, байдуже чи це комусь із зовнішнього світу подобається чи ні. Будучи кровно зв'язаними зі своїми братами на українських землях, американські українці мусять перед цілим світом задокументувати свою ідейну єдність з Україною в її прагненні до повної незалежности. Вони водночас мусять якнайгостріше засудити всі намагання російських еміґраційних імперіялістів та їхніх опікунів знову поневолювати український нарід та перестерегти Америку перед такою погубною політикою. Вони мусять знайти найгостріші слова засуду для всіх фактичних і потенційних квіслінґів та кандидатів на них, що в ганебний спосіб намагаються ламати єдиний український фронт.

Вкінці, подібно як в питанні незалежности України, Конґрес мусить зайняти виразне становище в питанні її соборности, наватровуючи всіх тих імперіялістичних політиків сусідніх нам народів, що зазіхають на землі України. Вони, подібно як російські імперіялісти, ламають єдиний фронт боротьби проти большевизму та посередньо стають союзниками Сталіна, дарма, що в цей спосіб приготовляють нові катастрофи своїм народам.

(Продовження буде)

ВІДГУКИ ДНЯ

33 РОКИ ТОМУ

Був кінець червня...

Половіли жита, і наливалися пшениці. Небесна баня висіла низько над землею, якась ніби спопеліла від спеки, а розжарене до білости сонце обсипало всіх і все гарячим приском.

Ніде ні хмариночки. Хочби одна, хочби невеличка, щоб закрила на хвилину жар сонця. Може збудився б вітер, хоч малий, щоб навіяти засмаглим устам прохолоду... Нема!..

Над подільськими полями стояли тільки тумани куряви, висіло спопеліле, безхмарне небо і горіло біле сонце.

Але — глянь на захід! Чи не хмара це?! . І там, і там, і ще осьтам! Чорна, ніби дощева.

То не хмара, то села горять!..

Війнуло вітром! Може врешті вступиться курява!..

То не вітер, то ворожа ґраната шугнула над головами і впала між вози.

Полетіли вгору тріски, сколихнув гук і крик застоялим повітрям. Болюче іржання коня побігло скаргою понад полем і сконало в збіжжях.

А люди йдуть і йдуть, а вози їдуть і їдуть.

Відділи кінноти балують високими збіжжями на захід. Буде атака!

Батерії заїжджають на становища.

Під охороною кінноти, під бальдахимом артилерії проїжджають обози, проходить піхота.

Українська Галицька Армія переправляється за Збруч.

За нею горять села. Мов великі жертовні вогні — надій, сподівань і плянів.

Рванулась була У. Г. А. недавно ще раз, розбила на голову ворога під Чортковом, дійшла до передпілля Львова. Ворог утікав, а заскочений піддавався цілими громадами.

„Большевіку, даруй жиче!"

Думав, що це большевики прийшли на поміч.

А то прийшла остання, розпачлива спроба.

Вже майоріли з Гологорів вежі Львова, вже прохолодою тягнуло від Дністра, але — не стало набоїв.

„Маємо ще по п'ять набоїв на вояка! Може завтра прийдуть набої!"

Стали. Чекали...

Але набої не прийшли...

Багнетами відбивали хлопці наступи. Один курінь дев'ять відбив.

А замість набоїв для нас, прийшла армія Галлера проти нас. Здурила захід, що йде проти большевиків.

І ось У. Г. А. покидає Галицьку Волость.

„Хоч тільки народу
Впало за свободу
Встоятись не було сили...

Дієва армія У. Н. Р., стиснена большевиками коло Кам'янця Подільського, останками сил тримає клапоть вільної України. Добре, що хоч він ще є. На той клапоть перейде У.Г.А. і разом розширять його.

Переходить...

Річка Збруч не широка, але чи не одна з найширших рік України!? Вона й не глибока, але чи не одна з найглибших. Не нашими руками поширена, й поглиблена, і це велика потіха.

В першому селі за Збручем голос старого селянина.

— Чого ви сюди йдете!?

В першому містечку голос інтеліґента:

— Чого ви плачете!?

Чи ж можна ті два голоси брати серйозно?!.

Адже потім тисячі голосів селян: „Добре, що прийшли!"

І сотки голосів інтеліґентів: „І ми плачемо!"

І разом з галичанами:
„Ой та зажурились Стрільці Січовії,
Як Збруч-річку проходили"...

А потім одні й другі:

— Через Київ до Львова!

Це трицять три роки тому.

Дай Боже, щоб і тепер!...

Без огляду на те, в якій черзі!..

Галактіон Чіпка

Спортові Вісті

НЕПРЕСІЧНІ УСПІХИ ЮНІОРІВ У.А.С.Т. „ЛЕВИ"

Футбольна дружина доросту шікаґських „Левів", здобувши недавно першість стейту Іллинойс, розпочала щасливо й успішно дальші змаґання за чемпіонат і чашу С. Ш. А. Придбавши два перші пункти воковером від мистця стейту Мішіґен, наші Юніори перемогли 25. травня 1952. р. чемпіона з Сент-Люїсу, команду „Крейдж Клоб", з вислідом 4:1 (2:0). Противник, хоч перевищував наших змагунів фізично і був добре витренований, впав жертвою технічного кращих „левенят" і власного намагання грати гостро. Уже в 10-ій хвилині гри „Леви" перемінили карний коп до воріт гостей у перші здобуті ворота. Дальші ворота здобуто в 34, 49 і 58 хвилинах.

Майже під сам кінець гри гості здобули з підворітного замішання почесні ворота. Юніори, як цілість грали комбінаційно добре і з розумом. Гарно себе запрезентувала оборона з певним Вірщуком Р. Ворота здобули: Бахір Волод. 2. і Куляс Ю. 2.

Склад надійних Юніорів У.А.С.Т. „Леви": Кашуба В. Домашевський С. Вірщук Р. Ременюк Л. Дикий Ю. Дудка В. Білоус Г. Думановський О. Куляс Ю. Петрів Є. Бахір В. Куляс Я. Ванчицький Б. Рибій Ю.

Після змагань Провід Футбольної Ліґи влаштував для обох Команд перекуску, підчас якої промовив голова Американського Олімпійського Комітету. п. ВУД. Він як самовидець футбольної зустрічі, підкреслив, що завдяки перемозі українців уперше в історії спорту, Шікаґові пощастило перемогти Сент-Люїс у футболі і здобути мистецтво північно-західних С.Ш.А.. З того приводу члени переможної Команди одержать пам'яткові золоті медалі! Тому що чемпіон західних стейтів із Сан Франсіско також добровільно зрезиґнував із зустрічі з „Левами" на тереиі Шікаґо, дальші два пункти придбали Юніорам „Левів" титул віцемистця С.Ш.А.

Фінальне змагання за чемпіонат і чашу С.Ш.А. відбудеться з першуном східних стейтів на невтральнім грищі, положенім на половині дороги.

Непересічні успіхи молодих „Левів" варті того, щоб українське Громадянство Шікаґа, передовсім Установи й бизнесмени, підтримали їх морально й матеріяльно, вможливлюючи їм виїзд на рішальні змаґання за небияку ставку. Нашим же многонадійним Юніорам під проводом невтомного опікуна, Романа Дубляниці, бажаємо якнайбільше жертвенности, завзяття і волі перемогти, що бувають завжди передумовою успіху.

Юр. Т-вич

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 13-ти мільйонового майна організації!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Рачестер, Н. Й.

Свято С. Петлюри й Є. Коновальця

Заходом 20-го Відділу Організації Державного Відродження України в Рочестері, в дні 25. 5. 1952 о годині 6-й вечером в залі Українсько-Американського Клюбу відбулася Жалібна Академія, присвячена пам'яті Симона Петлюри і Євгена Коновальця.

Перед Академією відправлено в обох Церквах Панахиди за упокій душ поляглих Борців за волю України.

Академію започатковано відспіванням Американського Гимну панею А. Сушко.

Вступним словом відкрив Академію голова місцевого відділу ОДВУ п. В. Гречух, з'ясувавши присутнім коротко ціль цього Свята та візвав зібраних вшанувати пам'ять впавших Героїв повстанням з місць і двохвилинною мовчанкою.

Святочний Реферат про життя і творчість Вождів виголосив знаний громадський діяч п. Дмитро Ерстенюк, котрий нещодавно приїхав із Скитальщини до нашої громади.

Мистецьку частину програми Академії виконували:

1. Парафіяльний Хор „Боян" під диригентурою п. проф. Кирила Цепедин, який відспівав 4. пісні: Живи Україно, Гей степами, Марш Молоді і Слава Героям.
2. Ансабль Бандуристів — 20-го відділу ОДВУ, скріплений мужеськими голосами з хору „Боян", відспівав 3 пісні: Дума про Морозенка, Видиш Брате Мій і Гей нум хлопці до зброї.
3. Вп. Марія Климців (тут народжена) знана солістка відспівала 2 сольо-співи при фортепяновім супроводі п. Анни Сорохтей: Засумуй Трембіто і Ой впав Стрілець.

Доповненням програми були теж дві деклямації: Травнева Траґедія — віддеклямував юнак З. Онуфрик і На смерть Вождя — віддеклямував п. Микола Білик.

Святочну Академію закінчено Національним Гимном.

Вчасі перерви, хористки і бандуристи розпродували за добровільним датком світлини Вождів, з яких дохід $ 37.76. вислано через УНО для вдів по сл. п. Вождях.

Присутніх на Академії було понад 300 осіб із старої й нової іміграції.

Управа 20-го Відділу ОДВУ в Рочестер

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА Є СИЛА

В 11-у річницю смерти замученого большевиками, бл. п.
ОМЕЛЯНА МАРКОВА
бувш. інженера-аґронома в Тернополі, Зах. Україна, відправиться в суботу, 21. червня ц. р. в год. 8. рано в гр.-катол. церкві в Ню Гейвені, Конн.
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
на яку Рідню і Знайомих запрошують · Жона, Сини і Синова.

✝

Дня 16. червня 1952 р., о год. 8:30 увечорі, в Мадізон упокоївся в Бозі, по довгій і важкій недузі, в 35. році життя, бл. п.
ВОЛОДИМИР СТАХНІВ
з Турки, залишаючи в глибокім смутку батьків, жінку Стефанію з Рижевських, сина Мирона і двох братів Романа і Ярослава. За Його добре і віддане серце як Родині так і Україні, пішли Йому, Господи, Вічную Пам'ять!

ТАРЗАН, ч. 2856. Відпочинок у порядку.





Тоді вони вийшли на широкий, природний уступ гори зі шляхом, що прилягав до прямої стрімкої скелі-стіни, зникаючи за скелями.

„Зближається захід сонця", сказав Тарзан. „Ми таборуватимемо в цьому гайку при кінці шляху і завтра підемо далі".